
БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Аналогічно паливу, яке призводить у дію двигун будь-якого технічного устрою, фінанси виступають ресурсом, що забезпечує роботу всього механізму державного управління. Ця специфічна державна машина оперує широкою палітрою інститутів, структур, відносин, інтересів, транзакцій, тощо. При цьому, з одного боку, має бути забезпечено виконання взятих державою на себе функцій на принципах транспарентності та раціональності, а з іншого, — гарантування сталого соціально-економічного розвитку. Умови реалізації системи державного управління в значній мірі залежать від ступеня активності ринкових відносин, глобалізаційної залученості країни, рівня міжнародної конкуренції, домінантів споживчих відносин, зростаючої соціальної мобільності [1, с. 49].

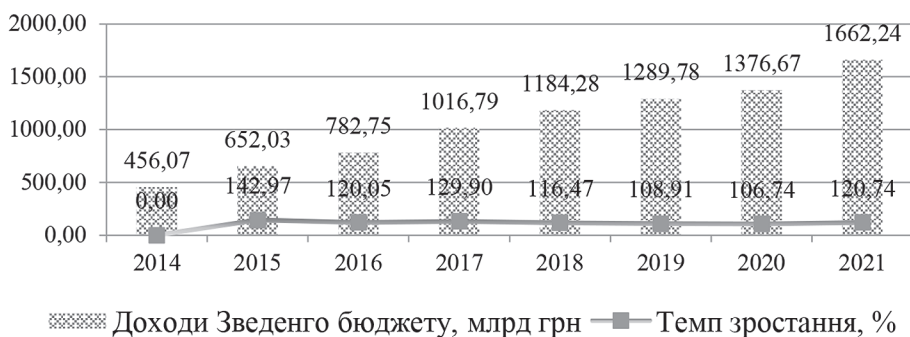
Слід зауважити, що в окремих випадках зазначені аспекти можуть виступати не лише факторами впливу, а бути обмеженнями в процесі сприяння розвитку національної економіки та підвищення якості суспільних благ. Тобто, актуалізується питання щодо більш ґрунтовного вивчення бюджетно-податкового інструментарію в управлінні державними фінансами.

Для наочної оцінки результатів бюджетно-податкової політики в сучасних умовах необхідно розглянути динаміку зміни доходів Зведеного бюджету. Аналіз обсягів доходів Зведеного бюджету України протягом 2014–2021 рр. дозволяє зробити висновок про наявний зростаючий тренд. Так, протягом останніх 7 років вони зросли з 456,07 млрд грн до 1662,24 млрд грн, або у 3,6 рази. Однак, темпи зростання доходної частини суттєво зменшуються. Якщо до 2018 року доходи зростали на 30–40 % щороку, то після 2018 р. цей показник коливається в межах 8–21 %. Фактично це свідчить про наявність суттєвих проблем у бюджетно-податковій політиці, яка здійснювалась у цей період, та про необхідність оперативних коригувань (див. рис.).

Сучасні проблеми реалізації бюджетно-податкової політики, а також напрями її удосконалення вивчають такі вітчизняні і зарубіжні науковці: О. М. Десятнюк, А. І. Крисоватий, І. Г. Лук'яненко, В. М. Мельник, Н. В. Панченко [2], Т. В. Поснова [3], А. М. Соколовська, І. Я. Чугунов та ін. Однак, ряд питань залишаються не вирішеними.

Бюджетно-податкова політика виступає засобом мобілізації і використання фінансових ресурсів держави.

Налагоджений механізм її удосконалення дозволяє забезпечити високі показники національної економіки, а саме: фінансування структурної перебудови та стимулювання розвитку пріоритетних секторів економіки, забез-

Динаміка доходів Зведеного бюджету України

Джерело: побудовано автором на основі даних НБУ

печення соціальної підтримки найменш захищених верств населення, тощо [2, с. 101].

Крім соціально-економічної ролі, важливо дослідити фіскальну функцію в межах державного управління фінансами. При цьому, зростає необхідність здійснення постійного контролю для забезпечення функціональної збалансованості бюджетно-податкової політики. Реалізація фіскальної функції має, з одного боку, враховувати необхідність стимулювання внутрішньої економічної активності, робити акцент на завданнях структурного регулювання, а, з іншого — триматися поставлених стратегічних орієнтирів та збереження потенціалу довгострокового економічного зростання [3, с. 73].

Таким чином, бюджетно-податкова політика потребує гнучкого реагування на сучасні виклики на всіх рівнях державного управління, що сприятиме підтримці національної економіки, підвищенню ефективності соціально-економічних процесів та механізмів використання державних коштів, а також стратегічному розвитку.

Джерела

1. Хомутенко А. В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України // *Економіка та держава* № 2. 2020. С. 48–56.
2. Панченко Н. В. Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень // *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки.* 5(1), 101–106.
3. Поснова Т. В., Циганкова С. Л. Особливості здійснення бюджетно-податкової політики та шляхи її вдосконалення // *Інвестиції: практика та досвід.* 2020. № 3. С. 71–75.